

INTERJÚ HÉJJ TIBORRAL, A PROACTIVE MANAGEMENT CONSULTING ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓJÁVAL, AZ IHBC ALELNÖKÉVEL

A tudásalapú társadalom nem úri huncutság

Nem a pénzihiány a magyar k+f szektor fejlődésének legszűkebb keresztmetszete: kultúráváltásra van szükség. Amíg a felsőoktatási intézményekben és a kkv-kban csupán illendőségből, nem meggyőződésből emlegetik a tudásalapú társadalmat, nem lesz áttörés - pedig papíron minden adott a sikerhez.

- Milyennek látja a jelenlegi innovációs környezetet - a jogszabályi hátteret, a kutatói, egyetemi együttműködéseket, a befektetői aktivitást - Magyarországon?

- Elvileg adottak a szükséges feltételek.

Papíron minden megvan, de valahogy mégsem az igazi. A nemzetközi trendekhez hasonlóan a magyar kormányzat és a vállalati szféra is egymásra talált az elmúlt években, ennek eredményeképpen születtek meg a regionális egyetemi tudásközpontok, amelyekben már - a bevont vállalatok révén - komoly hangsúlyt

kaptak az ipari szempontok. A hosszabb távú, immár nem csak projektalapú együttműködéseket a klaszterrendszerrel ösztönözték. A legutóbbi lépésnek pedig az elmúlt hetekben lehettünk tanúi, hiszen kiírták azokat a pályázatokat, amelyeken egyetem és vállalati közös tulajdonú cégek indulhatnak. Elindult az a folyamat, amely a korábbi, sokszor

Karrierív

Héjj Tibor 1981-ben villamosmérnökként végzett a Budapesti Műszaki Egyetemen, majd a nashville-i Vanderbilt Universityn MBA-zett. Az alapítók egyikeként tíz évig volt a Műszertechnika, az első magyar számítástechnikai magáncég vezetőségének tagja, majd 1994-től hat évig a The Boston Consulting Groupnál dolgozott. Ezt követően az A.T. Kearney nemzetközi elnökhelyettese lett, 2003-ban pedig megalapította a Proactive Management Consultingot. Ez az egyetlen olyan magyar stratégiai tanácsadó vállalat, amely független és több nemzetközi tanácsadó cég elismert hazai partnere. A szakember jelenleg az Ír-Magyar Üzleti Kör (IHBC) alelnöke. Nős, négy gyermeke van.

l'art pour l'art kutatásokat is a gazdaságilag hasznosítható eredmények felé tereli, de a régi rendszer már nem, az új pedig még nem működik. Egyelőre mindenki keresi a párját; ez az új játékszabályrendszer átszabja a résztvevők körét, felelősségét, lehetőségeit. Ha az akadémiai és a gazdasági társaságok között korábban létrejött, sokszor látszat-együttműködéseket valódiak váltják fel, akkor beszélhetünk majd arról, hogy jó úton járunk.

- Mire számít a következő időszakban?

- Azt gondolom, rövid távon visszaesés várható. A folyamatbeli problémákon kívül - például a kései kiírások miatt csak az tud időben pályázatot benyújtani, aki már előre ismeri a részleteket, az elbírálás pedig még mindig elég belterjes; bár már tisztul a kép, a tudományos és üzleti szempontok továbbra is keverednek - az időbeli versenyben is vesztesre állunk. Ha haladunk is, lassabb tempóban, mint a környező országok, azaz fajlagosan lemaradunk. Ahogy a harmadik negyedéves egyszázalékos GDP-növekedést is a szomszédos országok majdnem két számjegyű előrelépéséhez viszonyítva kell vizsgálni, ugyanígy nagyon rossz előjel, hogy - szemben a lisszaboni háromszázalékos céllal és az Európában ténylegesen kialakuló 2-2,5 százalékkal - Magyarországon a GDP egy százaléka alatt van a k+f-re költött pénz aránya. Ezen belül még mindig nagy az állami, kicsi viszont a közvetlen vállalati arány - igaz, az "állami" is a cégek innovációs járulékából származik...

- Alapvetően a pénzen múlik a siker?

- Bár lehet, hogy sokan megköveznek ezért, úgy gondolom, jelenleg nem a

pénzihiány a k+f és az innováció legszűkebb keresztmetszete Magyarországon. Ez valójában csak a feltételrendszer egyik eszköze. A legnagyobb probléma az, hogy össznépi szinten nem esett le a tantusz: a tudásalapú társadalom nem egy úri huncutság. Nem tudom, hogy valóban hiszünk-e egy tudásalapú társadalomban, gazdaságban, vagy csak illik ezt mondani. Azon közös meggyőződés nélkül, hogy ez az ország versenyképességének, a GDP növekedésének, a fiatalok lehetőségbővülésének, a vállalatok fejlődésének, a valódi kkv-k kialakulásának a letéteményese, a bevetett eszközök elkezdene majd önálló életet élni. Pedig nem irreálisak a kitűzött célok; mentalitás, kultúra kérdése az

egész. Amíg azonban a PhD-seket másolásra használják, hiszen ők a legolcsóbb munkaerő, amíg a hierarchizáltság nem enyhül, amíg az új generáció abba az irányba kapja az impulzusokat, hogy próbáljon jobbról előzni, amíg siker és az elhelyezkedéshez szükséges feltétel, hogy a hallgatók már az egyetemi évek alatt munkatapasztalatot szerezzenek, holott a felsőoktatásnak nem ez az értelme, amíg szinte meg sem jelenik az ország a Brüsszeltől elnyert kutatási pénzek listáján, nem lesz áttörés. Addig az igazán jók továbbra is kénytelenek lesznek "kiszökni" külföldre, ahonnan nagyon nehéz őket visszaszipkázni.

- Az oktatás, az akadémiai világ reformja vagy az adórendszer megújítása visszatérő téma az innovációs kedv, kultúra javítása kapcsán. Milyen változásokra lenne szükség ezeken felül?

- Nem véletlen, hogy ha megnézzük a világon a legfejlettebb gazdasággal rendelkező országok, aztán a leginkább high-techre orientált országok listáját, valamint az átláthatóság, üzleti tisztaság szempontjából készített rangsort, az első tízből 7-8-nál átfedést találunk. Erre két magyarázat van.

Az egyik, hogy a gazdag és fejlett országok megengedhetik maguknak a becsületességet, a másik pedig, hogy ezek az államok felismerték, amit a legújabb világbanki tanulmány (Where Is the Wealth of Nations?) is taglal: az országok valódi gazdagságát és a bennük rejlő potenciált nemcsak GDP és más alapszámok határozzák meg, hanem a társadalom értékessége. Ebbe beletartozik a humán tőkének alapuló szellemi tőke, a várható élettartam, az egészségi állapot, a morális hozzáállás - például a korrupció megítélésével kapcsolatban - és a politikai, illetve civil intézmények minősége. Nyitottságra, nyelvtudásra, korrupciómentességre, sikerorientáltságra van szükség és egy olyan átfogó értékszemléletre, ami csírájában itt-ott már előbukkant Magyarországon, de valójában még hiányzik. Ha az oktatást jó irányba is reformálnánk, de nincs aki felszívja a képzett munkaerőt, akkor ismét a gazdag nyugati országokat szponzoráltuk, hisz a befizetett adónkból kitaníttatunk olyan fiatalokat, akik közül a tehetségesek elmennek. A rendszert egységben kell látnunk, az egész problémakört egyetlen hálóként kezelve: szükség van egy stratégiaiilag átgondolt gazdaságpolitikára, e mögé egy azt támogató tudománypolitikát kell tenni, ennek az alapja pedig a jól működő oktatáspolitikáé lenne.

- A kvv-k milyen szerepet tölthetnek be ezen a rögsnek ígérkező úton?

- A statisztika azt mutatja, hogy a magyar vállalati k+f fejlesztési pénzek a multiktól vagy a nagy magyar cégektől származnak. Ők azok, akik hajlandóak, kénytelenek ebbe investálni. A kvv-szektor nagy részének nem is kell innovációs járulékot fizetnie, azoknak a cégeknek, amelyeknek viszont kellene, megoldják valamilyen kölcsönösen "fájdalommentes" módszerrel. Például igazi, átfogó, a legfrissebb kihívásokat vizsgáló piackutatás helyett olyan marketingtanulmányt vesznek a lekötelezendő felsőoktatási intézményektől, amelyekkel azok az évek óta a polcon porosodó készet "aktualizáltatják" az ingyenes munkaerőt jelentő diákokkal. Ennek oka megint csak az, hogy a kvv-k a lábukkal, kezükkel, napi tetteikkel szavazva nem hisznek a tudásalapú gazdaságban. Nem hiszik, hogy nekünk mint országnak kell versenyképesnek kell lennünk, ami csak az itt működő vállalatok sikeressége révén lehetséges. Úgy szocializálódunk, hogy a kemény nemzetközi megmérettetés helyett egymás között adunk-veszünk, próbálunk védeltséget kiharcolni szövetségek, érdekképviselések segítségével. Első ránézésre ez tűnik a könnyebbik útnak, csak hogy ez nem egyszerűen zsákutca, hanem egy elvékonyodó járat, ahol ráadásul fokozatosan hullanak ki a tagok. Aki még tud előre menni, megrándítja a vállát, látva azokat, akik már fennakadtak: "Na, te sem voltál elég ügyes!", így még csak nem is egyszerre éri a sokk a gazdaságot és a társadalmat, hanem szép lassan, észrevétlenül hullanak el a cégek.

Willin-Tóth Kornélia

 Nyomtatás

 [Vissza](#)

(c) 2001 www.napi.hu Online Kft. Minden jog fenntartva.